

5.9 Praktické činnosti

5.9.1 Charakteristika předmětu

Předmět *Člověk a svět práce* navazuje svým vzdělávacím obsahem na zkušenosti a dovednosti žáků, získané doma a v předškolním zařízení. Vyučuje se v 1. – 5. ročníku, časová dotace je 1 hodina týdně.

V rámci tohoto předmětu klademe důraz na rozvoj jemné motoriky žáků, jejich manuální zručnost, představivost a obrazotvornost, posilujeme jejich pozitivní vztah k práci a jejím výsledkům, odpovědnost a cílevědomost. Vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí, dodržování pravidel společenského chování, ke komunikaci a spolupráci. Žáci si tak osvojují dovednosti důležité pro svůj život a tím se postupně vytváří i základ pro jejich budoucí odpovědné chování a volbu povolání.

Předmět je rozdělen na čtyři okruhy: práce s drobným materiálem, práce montážní a demontážní, pěstitelské práce a příprava pokrmů.

Při práci s drobným materiálem žáci pracují s tradičními a netradičními (papír, karton, textil, dřevo, plastelína apod.) materiály, poznávají jejich vlastnosti, třídí je. Seznamují se s různým nářadím, učí se ho správně pojmenovat a bezpečně s ním pracovat. Při práci jsou využívány i prvky lidových tradic. Činnosti s různými materiály a nástroji pomáhají zpřesňovat představy dětí o věcech a jevech okolního světa.

Náplní *pěstitelských prací* je péče o květiny, pěstitelské pokusy, vycházky do přírody a její pozorování v různých ročních obdobích.

Práce montážní a demontážní mají velký význam pro všestranný rozvoj myšlení a zručnosti žáků. Upevňují jejich trpělivost, důslednost, rozvíjejí jejich fantazii.

Okruh *příprava pokrmů* je tvořený učivem o vybavení kuchyně, o potravinách a přípravou jednoduchých studených a teplých jídel.

Při všech činnostech se žáci učí dodržovat bezpečnost a hygienu práce. Žáci pracují samostatně, ve dvojicích nebo ve skupinách. Při práci využíváme projekty. Jeho výuka probíhá ve třídě nebo ve cvičné kuchyni. Je doplňována sledováním naučných filmů, návštěvou výstav, exkurzemi, vycházkami do přírody.

Předmět *Člověk a svět práce* prolíná také do ostatních předmětů, často je hodina vhodně propojena s celoškolním nebo třídním projektem a žáci zde vyrábějí různorodé předměty okrasné i denního použití.

Jako hlavní metody práce volíme takové, které podporují samostatnost a spolupráci dětí, jejich vlastní aktivitu a tvořivost, vyhodnocování a řešení problémů, formulování a ověřování vlastních názorů, utřídění informací a hledání souvislostí mezi nimi.

5.9.2 Výchové a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Nabízíme vhodné pracovní postupy.
- Vedeme žáky k plánování a organizaci pracovních postupů.
- Při práci využíváme znalosti z jiných předmětů.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k promýšlení a plánování pracovního postupu.
- Hledáme nové varianty pracovního postupu.
- Vedeme žáky k hledání a odstraňování příčin nezdaru.
- Zvažujeme, zda úkol dokážeme vyřešit sami nebo zda potřebujeme pomoc.
- Vedeme žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí.

Kompetence komunikativní

- Vedeme k tvorbě a dodržování pravidel při skupinové práci.
- Umíme vyslechnout názor druhých, snažíme se o problém diskutovat, dbáme na zapojení všech žáků do diskuse.
- Při skupinové práci vhodně prezentujeme svůj názor.
- Dokážeme požádat o pomoc, poděkujeme.
- Nabízíme informace z různých zdrojů.
- Vedeme ke správnému pojmenování pomůcek a materiálů.

Kompetence sociální a personální

- Sestavujeme a dodržujeme pravidla při skupinové práci.
- Snažíme se respektovat názory druhých a poučit se z nich pro svůj vlastní názor.
- Při skupinové práci vedeme žáky k ohleduplnosti.
- Respektujeme schopnosti druhých.
- Jsme si vědomi své vlastní hodnoty, nepodceňujeme se, nepřeceňujeme se.

Kompetence občanské

- Náznornými příklady vedeme k úctě vůči lidovým tradicím.
- Vedeme žáky k rozhodnosti a zodpovědnosti v každé situaci.
- Chráníme své zdraví a zdraví druhých, umíme poskytnout první pomoc při drobném poranění.
- Ochraňujeme životní prostředí.

Kompetence pracovní

- Volíme shodné pracovní postupy.
- Vedeme žáky k tomu, aby si dokázali zorganizovat svoje pracovní místo, dbáme na bezpečnost a hygienu práce, ochranu zdraví svého i druhých.
- Vytváříme u žáků povědomí o základních pracovních dovednostech a postupech.

Kompetence digitální

- Seznamujeme žáky s výhodami využívání videonávodů při tvorbě vlastních výrobků.
- Podporujeme žáky při vytvoření videonávodu vlastního výrobku.
- Vedeme žáky k tomu, aby vyhledávali pracovní postupy a návody (příprava pokrmů, péče o rostliny, práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti) v doporučených online zdrojích.
- Motivujeme žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií.

5.9.3 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ... 1. období	Žák by (se/si) měl ... 2. období	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
Práce s drobným materiálem	<ul style="list-style-type: none"> Vlastnosti materiálů (papír, textil, přírodní materiály) Práce s papírem a jeho různými druhy (skládání, stříhání, lepení) Práce s přírodním materiálem (listy, plody, větvičky, šišky) Práce s textílem (šití, stříhání, lepení) Vlastnosti jednoduchých pracovních pomůcek a nástrojů (nůžky, jehla, nit, šídlo, řezací nožik, provázek) Organizace práce, bezpečnost práce První pomoc při úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> - využívat při tvořivých činnostech s různými materiály různé prvky lidových tradic; - pracovat podle slovního návodu a předlohy; - dodržovat zásady bezpečnosti práce; - umět udržovat svoje pracovní místo v pořádku a čistotě. <p>ČSP-3-1-01 ČSP-3-1-02</p>	<ul style="list-style-type: none"> - využívat při tvořivých činnostech s různými materiály různé prvky lidových tradic; - pracovat samostatně podle předlohy; - volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu; - dodržovat zásady bezpečnosti práce; - poskytnout první pomoc při úrazu. <p>ČSP-5-1-01 ČSP-5-1-02 ČSP-5-1-03 ČSP-5-1-04</p>	<ul style="list-style-type: none"> ENV – péče o životní prostředí MUL – seznámení se s lidovými tradicemi, úcta k nim MPV – ČJ, Člověk a příroda, VV
Práce montážní a demontážní	<ul style="list-style-type: none"> Stavebnice, sestavování modelů Montáž a demontáž Práce s návodem, předlohou Jednoduchý technický náčrt a jeho rýsování 	<ul style="list-style-type: none"> - zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi <p>ČSP-3-2-01</p>	<ul style="list-style-type: none"> - provádět montáž a demontáž podle předlohy, slovního návodu, využívat vlastní fantazii; - dodržovat zásady hygieny bezpečnosti práce - sestavit složitější model z vlastních prvků; - narýsovat jednoduchý technický náčrt a pracovat podle něj. 	<ul style="list-style-type: none"> OSV – spolupráce ve skupině (vyslechnout názor druhých, diskutovat, najít vhodné řešení) MPV – ČJ, VV

Téma	Učivo	Žák by (se/si) měl ... 1. období	Žák by (se/si) měl ... 2. období	průřezová témata, mezipředmětové vztahy a další poznámky
Pěstitelské práce	Pěstitelské pokusy a pozorování Základní podmínky pro pěstování rostlin Pomůcky, náčiní a nástroje pro pěstování rostlin Jedovaté rostliny, rostliny jako drogy	- provádět pozorování přírody - pečovat o nenáročné pokojové a jiné rostliny a pěstovat je podle daných zásad; - podle druhů pěstitelských činností volit pomůcky, náčiní a nástroje; - zaznamenat a zhodnotit výsledky pozorování; ČSP-3-3-01 ČSP-3-3-03	- samostatně vést pěstitelské pokusy a pozorování - samostatně pečovat o náročnější pokojové a jiné rostliny a pěstovat je podle daných zásad; - podle druhů pěstitelských činností volit zcela samostatně pomůcky, náčiní a nástroje; - znát základní podmínky pro pěstování rostlin - znát a dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny, poskytnout 1. pomoc ČSP-5-3-01 ČSP-5-3-02 ČSP-5-3-03 ČSP-5-3-04	ENV – pečovat o koutek přírody, správně pojmenovat rostliny; péče o životní prostředí MED – hledání informací MPV – ČJ, VV, Člověk a jeho svět EGS – orientace v globálních problémech souvisejících se zdravím
Příprava pokrmů	Základní vybavení kuchyně a elektrická zařízení Jednoduchá úprava stolu a pravidla stolování Bezpečnost práce v kuchyni Výběr, nákup a skladování potravin	- připravit stůl pro jednoduché stolování; - dodržovat zásady vhodného chování pro stolování; - znát nejdůležitější zásady zdravé výživy. ČSP-3-4-01 ČSP-3-4-02	- připravit samostatně jednoduchý studený - dbát na hygienu a bezpečnost práce v kuchyni; - poskytnout první pomoc při úrazu; - orientovat se v základním vybavení kuchyně - dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování ČSP-5-4-01 ČSP-5-4-02 ČSP-5-4-03 ČSP-5-4-04	OSV – spolupráce ve skupině, osvojení pravidel stolování MED – získávání informací MPV – ČJ, Člověk a příroda